

ท4062

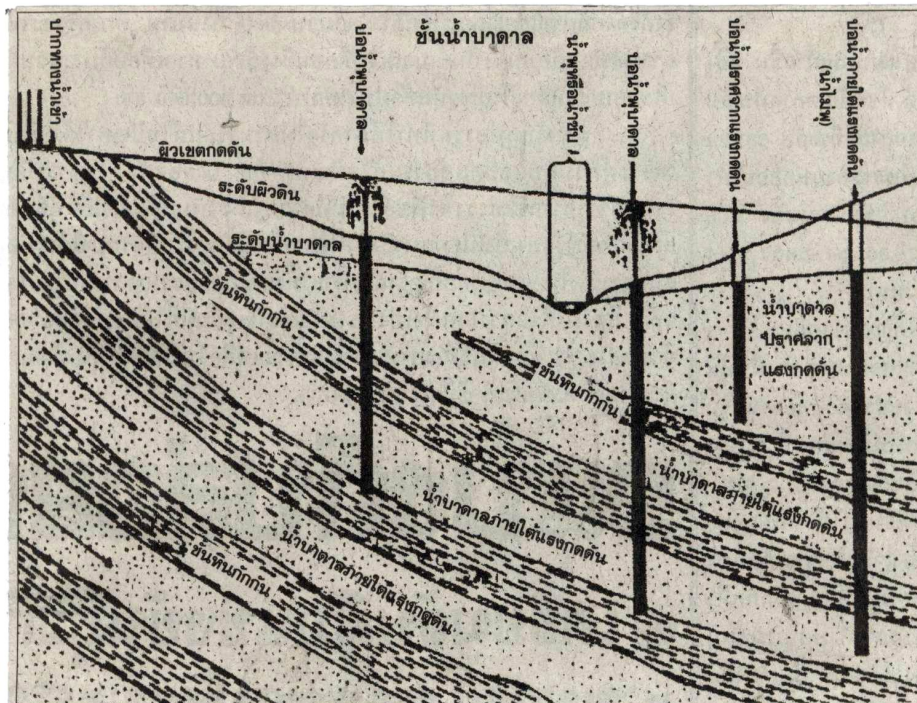
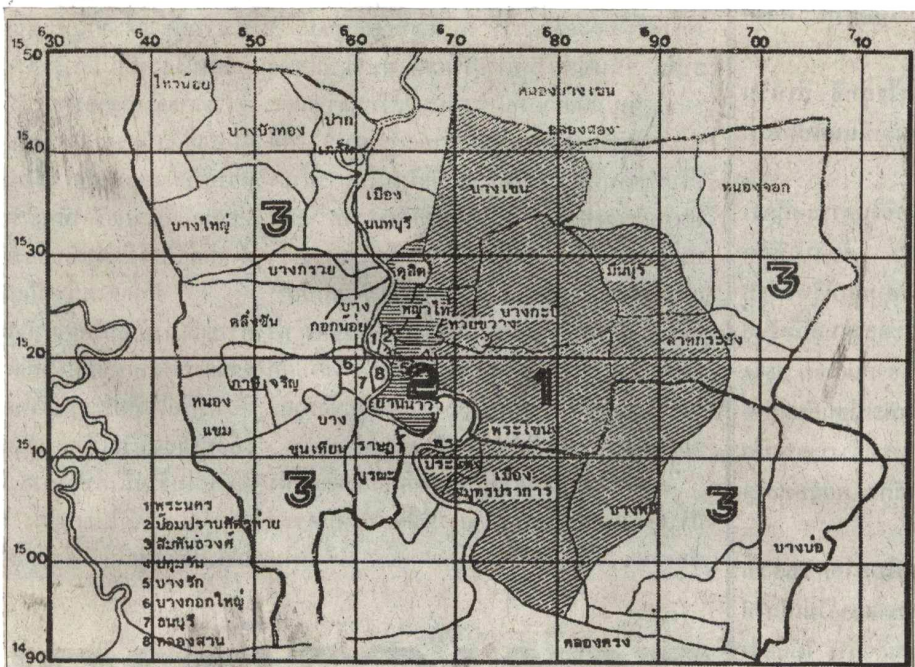
หน้า 7

วิกฤติการณ์น้ำบาดาล เกินขีดความสามารถแผ่นดินจะรับได้!!

ทีมเดลินิวส์ 38
รายงานโดย..สมเกียรติ หงษ์แก้ว
E-mail : y_38@dailynews.co.th

น้ำ

...จัดว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อสิ่งมีชีวิตบนโลก ไม่ว่าจะใช้บริโภค อุปโภค หรือใช้ในการเกษตร ปศุสัตว์ และอุตสาหกรรม ปัจจุบันประชากร และการขยายตัวของเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การใช้น้ำก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน ด้วยเหตุนี้จึงนำน้ำบาดาลขึ้นมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำ

แหล่งน้ำบาดาลที่มีคุณภาพดี และมี

ขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย คือ แหล่งน้ำลุ่มเจ้าพระยา เพราะมีดินเหนียวหนาดถึง 15-20 เมตร กรวดทรายขนาดใหญ่และกลมมนจึงทำให้มีช่องว่างสำหรับเก็บน้ำบาดาลได้มาก

น้ำบาดาลเกิดตามวัฏจักรของน้ำ คือ เมื่อฝนตกลงมายังพื้นดิน น้ำส่วนหนึ่งจะไหลไปยังแม่น้ำ ลำธาร หนอง บึง และทะเล น้ำพวกนี้เรียกว่าน้ำผิวดิน น้ำอีกส่วนหนึ่งจะซึมลงสู่พื้นดินไปกักเก็บไว้ตามซอกหินและช่องว่างของหินใต้ดิน น้ำชนิดนี้เรียกว่าน้ำบาดาล คิดเป็น 3.2% ของปริมาณน้ำฝนทั้งหมด

นอกจากนี้แล้วน้ำบาดาลยังเกิดจากการเย็นตัวของหินหลอมเหลว ขณะที่หินอัคนีเย็นตัวลง จะมีไอน้ำซึ่งกลั่นตัวเป็นน้ำอยู่ในช่องว่างของชั้นหิน น้ำชนิดนี้จะถูกแรงดันให้พุ่งหรือดันขึ้นมาบนผิวดิน เกิดเป็นน้ำพุร้อนซึ่งเป็นแหล่งน้ำบาดาลชนิดหนึ่ง

เนื่องจากแหล่งน้ำบาดาลลุ่มเจ้าพระยามีคุณภาพดี ทำให้ทั้งเอกชนและหน่วยงานราชการเจอน้ำบาดาลขึ้นมาใช้กันมาก

ปริมาณการดูดน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ทุกวันนี้เกินขีดความสามารถที่แผ่นดินจะรับได้ถึง 2 เท่า โดยที่ทั้งภาครัฐและเอกชนดูดน้ำขึ้นมาใช้ 15,277,500 ลบ.ม./วัน จึงต้องมีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520-2526 ได้เกิดเหตุการณ์แผ่นดินทรุดและน้ำท่วมในเขตกรุงเทพฯ ภาครัฐจึงเร่งแก้ไขปัญหา วิธีหนึ่งที่ภาครัฐนำมาปฏิบัติคือ สั่งการให้การประปาส่วนภูมิภาค และนครหลวง เร่งกระจายการให้บริการให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ แล้วปิดบ่อน้ำบาดาลในความควบคุมของการประปาอย่างถาวร ประชาชนส่วนใหญ่ก็เลิกใช้น้ำบาดาล หันมาใช้น้ำประปาแทน แต่ยังมีภาคอุตสาหกรรมที่ยังคงใช้น้ำบาดาลอยู่ ด้วยเหตุผลที่ว่า ต้นทุนที่ได้จากน้ำบาดาลมีราคาถูกกว่าน้ำประปา

แต่ทุกวันนี้ โรงแรม สถานอาบอบนวด โรงงานผลิตน้ำ โรงงานฟอกย้อม โรงงานผลิตเครื่องดื่ม ยังคงขุดเจาะน้ำบาดาลขึ้นมาใช้อยู่ ภายใต้การอนุญาตจากกรมทรัพยากรธรณี และคณะกรรมการน้ำบาดาล

คณะกรรมการน้ำบาดาลท่านหนึ่งเปิดเผยว่า “การประชุมพิจารณาการอนุญาตเจาะน้ำบาดาล แต่ละปีก็มักจะมีภาคอุตสาหกรรมหน้าเดิม ๆ มาขอต่อสัญญา และไม่เคยมีบริษัทใดผิดหวัง คือได้ทั้งหมด ก็เห็นใจความจำเป็นที่ต้องใช้น้ำบาดาลจริง ๆ อย่างบริษัทเครื่องดื่ม หรือบริษัทผลิตน้ำ ก็ให้เหตุผลว่าถ้าไม่ใช้น้ำบาดาลในการผลิต รสชาติของน้ำหรือเครื่องดื่มก็จะไม่เหมือนเดิม”

ทุกวันนี้การใช้น้ำบาดาลในบริเวณกรุงเทพฯ และปริมณฑลแต่ละวันมีปริมาณที่สูงมาก และได้มีการใช้กันอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ทำให้แรงดันของระดับน้ำบาดาลลดต่ำลงอย่างรวดเร็ว โดยไม่มีการคืนตัว การลดลงของน้ำบาดาลเป็นตัวบ่งชี้การเกิดวิกฤตการณ์น้ำบาดาล

ผลของวิกฤตน้ำบาดาล คือ น้ำเค็มไหลแทรกซึมลูก้าเข้ามาในชั้นน้ำบาดาลที่เดิมเป็นน้ำจืดจะแปรสภาพเป็นน้ำกร่อยหรือน้ำเค็ม นอกจากนี้จะเกิดแผ่นดินทรุด ผลที่ตามมาคือ เกิดน้ำท่วมขัง ท่อระบายน้ำ ท่อประปา ถนอมเสียหาย และที่ร้ายที่สุด สะพาน อาคาร บ้านเรือน ทรุดหรือถล่มลงมาอย่างที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในเขตสมุทรปราการ

จากเอกสารโครงการป้องกันและแก้ไขวิกฤตการณ์น้ำบาดาลและแผ่นดินทรุดในบริเวณ กท. และปริมณฑล ระบุถึงอัตราการทรุดตัวของพื้นดินว่า ในบริเวณชานเมืองย่านตะวันออกของ กท. แผ่นดินทรุดลง 10 ซม.ต่อปี

บริเวณใจกลาง กท. ทรุดลง 5-10 ซม.ต่อปี ทั้งนี้การทรุดตัวของดินที่ความลึก 0-50 เมตร เกิดขึ้นประมาณ 40% ในขณะที่ชั้นดินระดับลึก 50-200 เมตร เกิดขึ้นประมาณ 60% ของการทรุดตัวทั้งหมด

สำหรับระดับน้ำบาดาลในปี พ.ศ. 2536-2540 ระดับน้ำบาดาลลดลงอย่างรวดเร็วทุกบริเวณ ไม่ว่าจะเป็นเขตกรุงเทพฯ ทั้งชั้นในและชั้นนอก และจังหวัดใกล้เคียงด้วย โดยลดลงจาก 54 เมตร มาอยู่ที่ 64 เมตร เฉลี่ยปีละ 2.5 เมตร

เดิมเขตวิกฤติน้ำบาดาลมีเพียงไม่กี่แห่งเท่านั้น แต่ปัจจุบันได้ขยายวง
ไปเป็น 7 จังหวัด คือ กรุงเทพฯ, นนทบุรี, นครปฐม, ปทุมธานี, สมุทรสาคร,
สมุทรปราการ และพระนครศรีอยุธยา กลุ่มอุตสาหกรรมเป็นผู้ใช้น้ำมากที่สุด
ทั้งที่ขุดเจาะอย่างถูกและไม่ถูกต้องกฎหมาย

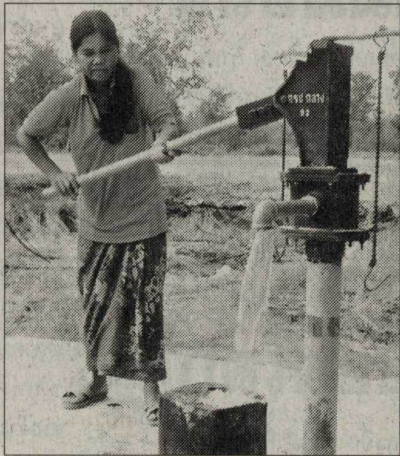
ถ้าภาครัฐทำล้มหรือให้ความสนใจกับปัญหาวิกฤติน้ำบาดาลน้อย
เกินไป ความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สินจะเกิดขึ้นได้ และเมื่อวันนั้นมาถึง
รัฐบาลก็ต้องมานั่งล้อมคอกเหมือนปัญหาอื่น ๆ ที่เคยเกิดขึ้น.....

การขุดเจาะน้ำบาดาลขึ้นมาใช้โดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม เป็น
เหตุผลเดียวที่ทำให้น้ำใต้ดินลดปริมาณลง แล้วผลที่ตามมา
คือแผ่นดินทรุด อาคารบ้านเรือนพังถล่มลงมา โดยเฉพาะบรรดาผู้
ลักลอบขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่อหวังแต่ประโยชน์ส่วนตัวที่มาในรูปแบบ
ของต้นทุนที่ต่ำ

ทั้งนี้ตัวเลขผู้ประกอบการที่ขุดเจาะน้ำบาดาลขึ้นมาใช้อย่าง
เปิดเผยและถูกต้องกฎหมายในเขต 7 จังหวัด นั้นมีทั้งสิ้น 7,900 ราย
จำนวนบ่อน้ำบาดาล 8,095 บ่อ จำนวนน้ำบาดาลจากใบอนุญาต
144,279 ลบ.ม.ต่อวัน

แต่นั้นเป็นจำนวนบ่อน้ำบาดาลของเอกชน สำหรับจำนวน
บ่อน้ำบาดาลที่กรมทรัพยากรธรณี ขุดเจาะเอง ตั้งแต่ พ.ศ. 2501-
2543 ที่ยังใช้การได้ทั่วประเทศคือ 75,595 บ่อ แบ่งเป็น ภาคเหนือ
11,171 บ่อ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 40,069 บ่อ ภาคใต้ 8,190 บ่อ
และภาคกลาง 16,163 บ่อ

การที่ลักลอบขุดเจาะน้ำบาดาลกันเป็นจำนวนมากและเป็นเหตุ
ให้แผ่นดินทรุดนั้น ทำให้ นายพิเชษฐ สติรชวาล รมช.อุตสาหกรรม
เห็นว่าการแก้ไขปัญหานี้ต้องเริ่มจากนำบรรดา
พวกลักลอบขุดเจาะมา
เข้าระบบเสียก่อน จึงได้
ประกาศให้ผู้ลักลอบขุด
เจาะบาดาลมาติดต่อขอ
รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล
จากกรมทรัพยากรธรณี
มิฉะนั้นถ้าตรวจพบภายหลัง
จะมีความผิด

หลังจากนั้น 1
เดือน ได้มีผู้ลักลอบขุด
เจาะน้ำบาดาลในเขต 7

จังหวัด มาขอรับใบอนุญาต จำนวน 354 ราย คิดเป็นปริมาณน้ำทั้งสิ้น
30,137 ลบ.ม./วัน แต่เชื่อว่ายังมีอีกหลายรายที่ยังลักลอบขุดเจาะ
น้ำบาดาลอยู่

ใช้ว่าผลเสียทั้งหมดจะตกอยู่กับผู้ลักลอบขุดเจาะเสมอไป

ผู้ที่ขุดเจาะอย่างถูกกฎหมายบางที่ก็โง่งหลง
บ้างก็มี อย่างเช่น บริษัทหนึ่งขออนุญาตนำ
น้ำขึ้นมาใช้ 8,000 ลบ.ม./วัน แต่จริงแล้ว
นำขึ้นมาใช้กันเป็นหมื่น ลบ.ม./วัน ซึ่งใช้วิธี
โง่งมเตอร์วัดน้ำ หรือบางรายก็รู้เห็นเป็นใจ
กับเจ้าหน้าที่ผู้ไปตรวจมิเตอร์

ด้านการประปานครหลวง (กปน.)
ก็ออกข่าวยืนยันว่า สามารถส่งน้ำประปาไปได้
ทั่ว กท. ถ้าดูผิวเผินก็น่าเชื่อ แต่หมู่บ้านตาม
ชนเมืองหลายแห่งยังคงไม่มีน้ำประปาใช้
อย่างเช่นหมู่บ้าน เก.ซี. ที่มีการเจาะน้ำบาดาล

ขึ้นมาใช้ถึง 8 บ่อ เพราะน้ำประปาเข้าไม่ถึง
บางหมู่บ้านที่ไม่ใช่บ้านจัดสรรเป็น
เพียงชุมชนเล็ก ๆ มีไม่กี่หลังคาเรือน กปน.
ก็ไม่เดินท่อให้ เพราะไม่คุ้มต้นทุนในการวาง
ท่อส่งน้ำ แต่ถ้ารัฐบาลประกาศเป็นนโยบายว่า
ทุกบ้านต้องมีน้ำประปาใช้ ทาง กปน. คง
ต้องยอมขาดทุน

ยังมีบางหมู่บ้านตามชนเมือง
กท. ที่ กปน. เจาะน้ำบาดาลมาต่อท่อไป
ตามบ้านเรือน ชาวบ้านก็นึกว่าเป็นน้ำ
ประปาดีใจกันใหญ่ หารู้ไม่ว่าเป็นน้ำบาดาล
แต่ก็สงสัยอยู่ว่าทำไมสีและรสชาติของน้ำ
แปลก ๆ ที่สำคัญคือเก็บค่าน้ำในราคาน้ำ
ประปา 11 บาท/ลบ.ม. ขณะที่ราคาน้ำ
บาดาลมีราคา 5 บาท/ลบ.ม.

ใครทำให้

เกิดวิกฤติ...?

แต่ปัญหาของ กปน. ก็มี คือ การวางแผนในการวางระบบ
ท่อส่งน้ำ และโรงกรองน้ำ ที่จะต้องคาดการณ์ทิศทางของชุมชนว่าจะ
ขยายตัวไปทางไหน กท. ยังไม่มีผังเมืองที่จะกำหนดอย่างชัดเจนว่า
จะให้เกิดหมู่บ้าน ชุมชนในทางไหน ทำให้ยากแก่การวางแผนรองรับ
การวางท่อและสร้างโรงกรองน้ำมิได้สร้างวันเดียวเสร็จ ต้องใช้ระยะ
เวลายาวน้อย 2 ปี

น้ำบาดาลจัดเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่น่าขึ้นมาใช้แล้วต้อง
ให้ระยะเวลาในการฟื้นตัว เพื่อให้มีการสะสมน้ำขึ้นมาใหม่ ถ้าขุด
เจาะกันขึ้นมาใช้โดยขาดจิตสำนึกและหวังแต่ประโยชน์ส่วนตัว
อนาคตอาจเกิดโศกนาฏกรรมขึ้นได้.

จะแก้ไขกันอย่างไรร....?

ผ ลสำรวจศึกษาวิจัยได้ข้อสรุปแน่ชัดว่า กรุงเทพมหานครและปริมณฑลประสบปัญหาเรื่องแผ่นดินทรุด เนื่องจากการสูบน้ำบาดาลเป็นสาเหตุสำคัญ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม (สผ.) ได้ทำหน้าที่เลขานุการติดตามผลปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขวิกฤติการณ์น้ำบาดาลและแผ่นดินทรุด (ปัจจุบันยกเลิกไปแล้ว)

นอกจากนี้ สผ. ยังทำหน้าที่ในการออก

สำรวจการทรุดตัวของชั้นดินทุก ๆ เดือน และประสานข้อมูลการทรุดตัวของแผ่นดินกับกรมแผนที่ทหาร กรมทรัพยากรธรณี เพื่อวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์นำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

นางสาวดวงมัลย์ สินธุวนิช ผอ.ประสานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เปิดเผยว่า สผ. มีสถานีตรวจวัดการทรุดตัวของแผ่นดินในเขต กท. และปริมณฑล กว่า 10 สถานี ร่วมกับสถานีวัดของกรมแผนที่ทหารและกรมทรัพยากรธรณีแล้วมีกว่า 40 สถานี สถานีตรวจวัดดังกล่าวจะทำหน้าที่เป็นสัญญาณเตือนภัย ถ้าแผ่นดินทรุดลงถึงขั้นวิกฤติ สผ. ประสานข้อมูลแล้วแจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเร่งแก้ไข

ด้านมาตรการป้องกัน ตั้งแต่ปี 2526-2540 นั้นประสานให้กรมทรัพยากรธรณีควบคุมการใช้น้ำบาดาลในภาคเอกชน ให้ใช้น้ำบาดาลลดลงเรื่อย ๆ จนถึงปี 2541 เป็นต้นไปไม่ให้มีการใช้น้ำบาดาลเพิ่มขึ้น ให้การประสานครุหลวง และการประสานส่วนภูมิภาคเร่งขยายพื้นที่ให้บริการ

จากผลการดำเนินงานตามมาตรการป้องกันและแก้ไขวิกฤติการณ์น้ำบาดาล พบว่า ในช่วง 5 ปีแรก คือปี 2526-2530 ภาคเอกชนใช้น้ำบาดาลลดลง 2.8% และการประสานครุหลวงสามารถลดการใช้น้ำบาดาลได้ 300,000 ลบ.ม./วัน

อย่างไรก็ตามในช่วง 2531-2540 การใช้น้ำบาดาลของ กปน. และภาคเอกชนเพิ่มขึ้น โดย กปน. เพิ่มขึ้น 210,555 ลบ.ม./วัน จากฐานใช้น้ำเดิม 1,358,5000 ลบ.ม./วัน คิดเป็น 15.5% ภาคเอกชนเพิ่มขึ้น 1,433,657 ลบ.ม./วัน จากฐานใช้น้ำเดิม 13,919,000 ลบ.ม./วัน คิดเป็น 10.3% จะเห็นได้ว่า 5 ปีแรกได้ผล 10 ปีหลังไม่ได้ผล

เหตุที่ไม่ได้ผลเนื่องจากมีข้อจำกัดในการขยายเขตบริการประปา ไม่สามารถตอบสนองผู้ต้องการและกิจการที่ต้องใช้น้ำประปาเป็นจำนวนมากได้ทันกับความต้องการ

นายพิเชษฐ สติรชวาล รมช.อุตสาหกรรม มองเห็นถึงความสำคัญในการป้องกันแผ่นดินทรุดอันเกิดจากการใช้น้ำบาดาล จึงได้เสนอแก้ไข พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 เนื่องจาก พ.ร.บ. ดังกล่าวถูกใช้มาเป็นเวลานานทำให้แนวทางปฏิบัติไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง

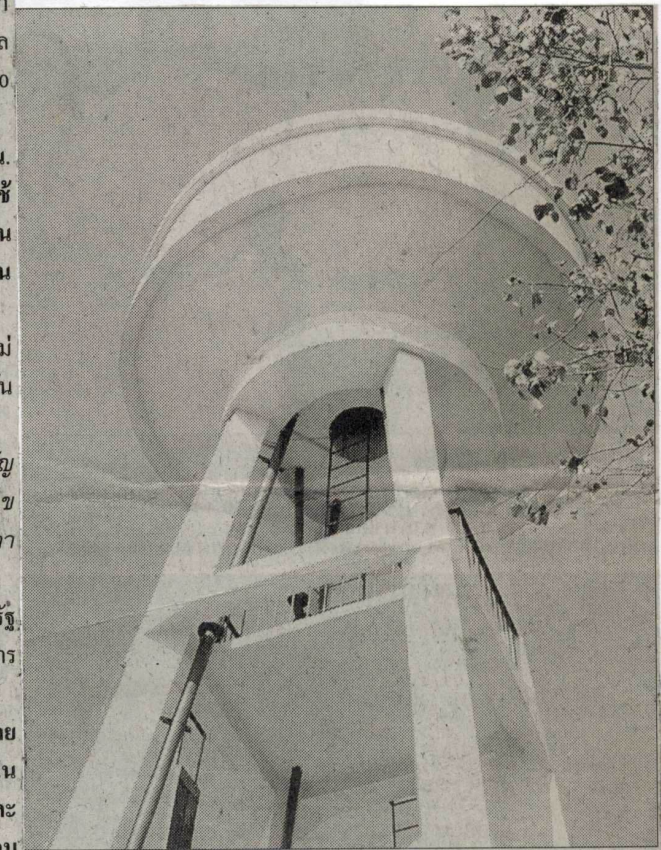
สาระสำคัญที่แก้ไขที่สำคัญคือ หน่วยงานราชการหรือองค์กรของรัฐ ถ้าจะขุดเจาะน้ำบาดาลต้องขอใบอนุญาต เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมาควบคุมการขุดเจาะน้ำบาดาลของภาครัฐเองไม่ได้

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ การชำระค่าน้ำบาดาลให้รัดกุมขึ้น โดยเสนอให้จ้างเอกชนเป็นผู้จัดเก็บ พร้อมทั้งเพิ่มค่าน้ำบาดาลขึ้นอีก 50% ในเขตวิกฤติน้ำบาดาล 7 จังหวัด เพื่อนำมาตั้งกองทุนอนุรักษ์น้ำบาดาล และเป็นประกันสิ่งแวดล้อม เพราะว่าผู้ที่ทำสิ่งแวดล้อมเสียหายต้องรับผิดชอบ มิใช่โยนให้เป็นภาระของงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งมาจากเงินของประชาชน

และกำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี และหลักเกณฑ์ในการเปรียบเทียบคดี ให้สามารถปรับได้ทันที ไม่ต้องรอกระบวนการศาลเช่นในอดีต

ขณะนี้ร่างแก้ไขดังกล่าวได้ผ่าน ครม.ไปหลายเดือนแล้ว แต่ก็ไม่มีวิแววที่จะถูกนำเข้าพิจารณาในสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งคาดว่าจะถูกดอง เพราะร่างแก้ไขดังกล่าวได้กระทบกับกลุ่มอุตสาหกรรมยักษ์ใหญ่หลายแห่ง เนื่องจากเป็นเรื่องยากที่จะให้บรรดาอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่เคยใช้น้ำบาดาลราคาแสนถูก มาใช้น้ำบาดาลราคาแพงที่บวกค่ากองทุน หรือเงินบำรุงสิ่งแวดล้อมด้วย

ก็คงต้องรอให้แผ่นดินมันทรุดลงมาจนแหล่งอุตสาหกรรมพังถล่มลงมาก่อน พร้อมกับมีการตายกันเกิดขึ้นถึงจะรู้สึก.....!!!!

(จบ)